

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1) All questions are compulsory.
2) Figure to the right indicate full marks.

- Q.1 Answer the following questions.(any two) 15
a) How does Strategic Human Resource differ from Traditional Human Resource Management.
b) What is Human Resource Planning? Explain the steps in Human Resource Planning.
c) Briefly explain the various Employment Tests.
- Q.2 Answer the following questions.(any two) 15
a) Write the meaning of Human Resource Development. Explain the features of Human Resource Development.
b) What is Training? Explain its significance.
c) Briefly explain traditional methods of Performance Appraisal.
- Q.3 Answer the following questions (any two) 15
a) Define Leadership and Explain the Traits Theory of Leadership.
b) What is the meaning of Motivation? Discuss Mc Gregor's Theory X and Theory Y of Motivation.
c) What is Employee Morale? Briefly explain the factors affecting, employee morale.
- Q.4 Answer the following questions (any two) 15
a) Define the term Human Resource Accounting. Explain the importance of Human Resource Accounting.
b) Write a note on Mentoring.
c) What are the ethical issues in Human Resource Management.
- Q.5 A] Fill in the blanks by choosing the appropriate options. 05
i) Team work is _____ objective of HRM.
a) Departmental b) Individual c) Organisational
d) Societal
- ii)_____ Interviews are standardised.
a)Structured b)Unstructured c) Individual
d) All of these
- iii)_____ helps to introduce newly appointed employees to the existing employees.
a) Selection b) Placement c) Induction d)Recruitment
- iv)_____ appraisal involves appraisal by all stakeholders
a)360 degree b)180 degree c)90 degree 45 degree
- v) _____ involve horizontal expansion in job.
a)Job Enlargement b)Job Enrichment
c) Work Simplification d)Job Design

- B] State whether the following statements are True or False 5
- i) Induction Training is given after promotion.
 - ii) Job Specification is a summary of personal characteristics required for performing the job
 - iii) A grievance may be factual or imaginary.
 - iv) Downsizing involves creation of new jobs in an organisation.
 - v) Leadership is the ability of a manager to coerce subordinates to work.

- C] Match the following. 5

Group A

- 1) Job Design
- 2) Recruitment
- 3) Simulation
- 4) Bureaucratic style
Leadership
- 5) Emotional Quotient

Group B

- a) Government Organisation
- b) Plan of the job to be done
- c) Stimulation to apply for a job
- d) Self awareness
- e) Situation similar to reality is created
- f) Reducing the number of employees
- g) Military Organisations

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) इंग्रजीमधील मूळ प्रश्न प्रमाण मानावेत.

- प्र.१ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 15
 अ) डावपेचात्मक मानव संसाधन व्यवस्थापन हे पारंपारिक मानव संसाधता व्यवस्थापनापेक्षा कसे भिन्न आहे?
 ब) मानव संसाधन नियोजन म्हणजे काय? मानव संसाधन नियोजनातील पायऱ्या स्पष्ट करा.
 क) रोजगार चाचण्यांचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.२ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा 15
 अ) मानव संसाधन विकास ह्या संज्ञेचा अर्थ सांगून त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ब) प्रशिक्षण म्हणजे काय? त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
 क) कार्य मूल्यमापनाच्या पारंपारिक पद्धती थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा 15
 अ) नेतृत्व ह्या संज्ञेची व्याख्या देवून नेतृत्वाचा गुण सिद्धांत स्पष्ट करा.
 ब) अभिप्रेरण ह्या संज्ञेचा अर्थ सांगा. अभिप्रेरणाचा मेक ग्रेगर यांचा क्ष व य सिद्धांताची चर्चा करा.
 क) कर्मचारी मनोधैर्य म्हणजे काय? कर्मचारी मनोधैर्यावर परिणाम करणारे घटक थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा 15
 अ) मानव संसाधन अंकेक्षण ह्या संज्ञेची व्याख्या देवून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
 ब) 'विश्वास पूर्ण सल्ल देणे' ह्यावर टीप लिहा.
 क) मानव संसाधन व्यवस्थापनातील नैतिक विषय कोणते आहेत?
- प्र.५ अ) दिलेल्या पर्यायातून सुयोग्य पर्यायाची विवड करून रिकाम्या जागा भरा. ५
 १) संघ कार्य हे मानव संसाधन व्यवस्थापनातील _____ उद्दिष्ट आहे.
 अ) विभागीय ब) वैयक्तिक क) संघटना ड) सामाजिक
 २) _____ मुलाखात ही प्रमाणित स्वरूपाची असते.
 अ) संरचित ब) अ संरचित क) संघटना ड) सामाजिक

- ३) _____ प्रक्रीये मुळे नवीन नियुक्त झालेल्या कर्मचाऱ्याची ओळख जुन्या कर्मचाऱ्यांशी करायला मदत होते.
अ) निवड ब) नियुक्ती क) परिचय ड) भरती
- ४) _____ कार्य मूल्यमापन हे सर्व घटकांकडून मूल्यमापनाशी संबधित आहे.
अ) ३६.०° ब) १८.०° ड) ९.०° इ) ४५°
- ५) _____ हे क्षैतिज विस्तारासाठी संबधित आहे.
अ) कार्यविस्तार ब) कार्यसंपनता क) कार्यसुलभता ड) कार्यआराखडा

ब) खालील विधाने सत्य अथवा असत्य ते सांगा.

५

- १) परिचयात्मक प्रशिक्षण हे बडतीनंतर दिले जाते
- २) कार्य निकष हे कार्य करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या वैयक्तिक गुणांचा गोषवारा असतो.
- ३) तक्रार ही सत्य स्वरूपाची किंवा काल्पनिक असते.
- ४) कर्मचारी कपात प्रक्रिया ही संघटनेत नवीन पदे निर्माण करण्याशी संबधीत आहे.
- ५) नेतृत्व म्हणजे सहायकाकडून बळजबरीने काम घेण्याची व्यवस्थापकाची क्षमता होय

क) योग्य जोड्या लावा

५

'अ' गट	'ब' गट
१) कार्यआराखडा	अ] सरकारी अस्थापना
२) भारती	ब] कार्य करण्याचा आराखडा
३) भूमिका वठविणे	क] अर्ज करण्यास आकर्षित करणे
४) नोकरशाही नेतृत्व	ड] स्व-जाणीव
५) भावनांक	इ] कृत्रिम पर्यावरण निर्माण करणे
	फ] कर्मचारी संस्था कमी करणे
	ग] सैनिक संघटना